

K R O N İ K

BAZI YANILGILAR

Prof. Bahri SAVCI

C.H.P. lideri İsmet İnönü ile A.P. lideri Demirel şaşmamak elden gelmiyor : Türkiye'deki oluşmayı kendi kerametleri saymak istiyorlar. (İnönü gibi tarihin bir evresinde, tarihin objektif koşulları içinden çıkıp gelen bir eski Mustafa Kemal devrimcisini ve tereddütlü olsa da, ve henüz bu günkü koşullara erişme istidadına kendini açık tutmasa da, ve Türkiye'nin problemlerine radikal çözüm yolu getiremeyecek olsa da, demokrasi içinde sosyalin arayıcısı olarak gözüken bir devlet adamını, tarihin tersine akan nehri durumundaki Demirel gibi birisi ile aynı torbaya koymak acı ama ne yaparsın, bunun kabahatı da kendisindedir).

Evet bu iki politikacının ikisi de, Türk halkında kendiliğinden varolan dinamizmin zaman içinde gösterdiği olguları, getirdiği gelişmeleri, gösterdiği ağır başlılığı kendi kerametleri sayıyorlar.

Bunlardan İnönü, kendisini «kendini anarşilere, dikta heveslerine kaptırmamış demokratik süreçli bir devlet rejimi» nin kurucusu denetleyicisi —koruyucusu saymaktadır. Bu suretle, böyle bir rejim ile partisini, yani kendisini özdeşleştirmektedir. (aynileştirmektedir). Öyleki kuvvetle her türlü dikta arzusunun dışına çıkan C.H.P. yani kendisi, olmasa dikta rejimi gelir, diyor.

Demirel'e gelince İnönünün demokratik süreçli devlet rejimi ile kendisini özdeşleştirmesine karşılık, Demirel de kendisini, seçim süreci yolu ile ülke ile «halk» ile özdeşleştirmekten alakoyamıyor : Halk, benimsemediği sola karşı beni seçmiştir, diyor, ben varken sol iyi kontrol altında tutulur, demeğe getiriyor.

İşte bu iki lider, böyle diyorlar. Oysaki her ikisinde yanılıyor. Her ikisi de, sosyal realiteyi, onun dinamizminden kendiliğinden gelen durumu yanlış yorumluyor.

İnönü partisi yani kendisi, şu durum karşısında şöyle bir tutum gösterirse, siyasal oluşum da şu yola gider, sanıyor.

Örneğin, bir yandan bağışlarmış gibi bir yandan da sanki bir haksızlığı gideriyormuş gibi davranarak, kuyudan adam çıkarırsa, sosyal barış kurulmuş gibi geliyor ona.. oysaki sosyal barışsızlığın tüm faktörleri ortada durmakta sürüp gidiyor ve İnönü, manevralarının teorik değerleri ile başbaşa kalıyor.

Demirel de ülkede varsaydığı sonsuz özgürlüklerin tehlikeli bir düzeye çıktığını «takdir» ettiği an: bir demokrasi adamı olduğu için kendisini seçmiş bulunan çoğunluğun dileğine uyararak, kamu düzeni zecirlerini uygulayınca «solu, demokratik yolla kontrol altına alma» masalına inanıyor. Oysaki ortada görülen; gene de özgürlükten kısıntıdır,-anayasadan da gelse nihayet bir sıkı rejimi olan bir yönetimin ancak zorlama düzenidir.

İnönü koalisyonlar başbakanı iken, 1961 Anayasal rejimi, ya da onun uygulanması ile anlaşmış düşmeyen iki yer altı hareket, yer üstüne çıkmağa yeltenmiştir, başarı da kazanamamıştır. İnönü, belkide daha çok hareketlerden kelleleri hesabına çok korkan A.P. lilerin gösterdiği davranış sonucu ülkeyi bunlardan sıyırmıştır.

Sonra ülkede, gerçekten halka dayalı, gerçekten halk istemi, gerçekten halk gereksinmesi olarak bir sola açılma evresi başlamıştır. C.H.P. yani İnönü bunu da bir sol dikta akımı olarak değerlendiren ona karşı çıkmıştır. Bu da bu kez sırf kendi savları olarak bir ülke kurtarıcılık sayılmaktadır.

Bu suretle C.H.P. içinde, yani İnönü anlayışında, C.H.P. nin ülke kurtarıcı kerameti biçimlenmiştir :

İnönü ye yani C.H.P. ye göre ülkemizde ne 22 Şubat 21 Mayıs Aydemir üslubunda bir dikta ne de, İşçi Partisi, Sosyalist Fikir Kulübü, Yön Dergisi, F.K.F. Dev-Güç, Disk, Dev-Genç, Devrim Dergisi gibi üslubunda bir sol dikta vardır. Bu olamaz da.. Çünkü C.H.P. yani İnönü, bunları istememiştir. Bunları itibarlı, değerli, meşru saymamıştır. Bunlara direnmiştir. Ve böylece, bunları bertaraf etmiştir.

Oysaki durumun gerçek yorumu şundan ibarettir :

Aydemir üslubundaki «demokrasi ile uyumsuzluk» tan gelen eylem, ve bir dikta kurmak işlemi, bir gerçek sosyo-ekonomik içerliği olan bir gerçek devrim ülküsünden yoksundu. O eylem bir gerçek devrim gereksinmesinden yansımıyordu. O eylemin altında bu gereksinmeyi biçimlendiren bir gerçek sosyo-ekonomik temel yoktu.

Vakıa o zamanda 61 Anayasasına dayalı gibi gözüken kuvvetler, gerçek halk gereksinmelerine karşılık vermiyordu. Aslında, o zamanda, toplu devrime greksinmeli idi. Fakat bu toplum, bir burjuva üslubu yapı hevesleri ile doldurularak aslında, statükoculuğa itilmişti. Burjuvalaşma hevesi içindeki bir statükoculuk, daha ağır basıyordu. Onun içindir ki, Aydemir üslubu bir rejim tutunamadı. Onu tutturmayan ve deviren, toplumun kendi gerçek greksinmesini iyi teşhis edememesine rağmen, bu gereksinmeyi, Aydemir üslubundaki bir diktanında karşılayamayacağını bilmesi idi.

Sola açılan evresi içinde, C.H.P. nin yani İnönü'nün gene dikta ya da diktaları önlemesi varsayımına gelince :

Bu sola açılmada, zaten bir soyut dikta getirme ögesi (unsuru) yoktur ki buna C.H.P. nin yani İnönü'nün direnmesi ve türkiye'yi tekrar diktadan kurtarması ileri sürülebilsin.

Hayal diktalara, «ben engel oluyorum» demek ise, büsbütün yanılıdır.

(12 Mart 1971 de ordu kademelerinin Cumhur Başkanı ile Meclisler Başkanlığına verip, Başbakanın istifasına, Nihat Erim'in C.H.P. den istifa edip, tarafsız bir kişilik ile partiler üstü bir zihniyetle bir «reformlar hükümeti» kurmaya yönelmiş bir eyleme girişmesine varan gelişme karşısında, İnönü, bu girişimin de bir diktaya varmaması için, Genel Sekreterini feda edecek kadar, fedekârlıkta bulunma davranışına girmiştir. Bunun eleştirisini de sonra yapacağız).

Kendisini demokrasinin sözde halktan gelen, halka dayalı yürütücü sayan ve onu nurlu ufuklara götüren yaratıcısı olarak gösteren Demirele gelince Onun «sol»u Türkiyedeki görüş ve anlayış biçimi yanlıştır. Sol ile Demokrasi arasındaki ilişkileri kavrayış biçimi terstir. Sol ile — sözde demokratik yollarla uğraşp onu konrol altına alma konusundaki görev anlayışı, gerçek dışıdır.

Şöyleki :

a) Demirel; Time dergisinde yayınlanan bir demecine göre, halkın 69 seçimlerinde solu benimsemeyip, kendisini benimsediğini söylemiştir.

Cevap : 69 Da da Demirelin seçildiği doğrudur. Aldığı oyların sayısından fazla bir seçmen kitlesinin katılmadığı bir seçimle seçildiği doğrudur.

Demirel seçime katılmıyanların sayısının kendini seçenlerden daha çok olduğu bir seçimden aldığı vekâletle böbürlenmeği uygun buluyorsa böbürlensin dursun. Böyle bir seçim insana iktidar getirir fakat güç getirmez.

Ayrıca kendisine şu soru sorulabilir: 69 Seçimlerinde sol: özgür «idel» olarak, özgür örgüt olarak, özgür alternatif olarak tutucu hatta gerici güçlerle hukuksal eşitlik içindemi ortaya çıktı da bu eşitlik ortamı içinde halk tarafından beğenilmedi?

69 Seçimlerinde sol; sosyal ağırlığını bütün hacmi ile kazandıran bir örgütlenme olanağını bularak-mı sizinle rekâbete girdi de sizden geri kaldı?

Bir sözcük ile, hala ve hala, savcılarının, toplum polisinin takkelilerin, satılmış basınının, uydurma kuruluşlarının fanatik kurşun sıkıcılarının tüm tehditleri, baskıları, kalktı da, Türk halkına sol ile demokrasinin gerçek ilişkilerini öğrenme olanağı doğdu da Türk halkı böyle bir öğreni içinde solu reddedip A.P. yi benimsemeye devam ediyor?

B) Demirel, kitle beni seçmiştir ama «siyasi sol» da dünyada ve Türkiye'de modadır. Bol bol da gürültü yapar, diyor.

Cevap: Bu «siyasi sol» ne demek.

Herhalde şu demek oluyor: Sosyal ve Siyasal ağırlığı duyan, sadece bir entellektüel fantazi halinde, çok küçük bir azınlığın akımı... Dünyada ve Türkiyedeki durum budur demek istiyor A.P. Genel Başkanı.. Böyle bir sözü solun gelişme tarihinden haberi olmayan Türkiyedeki solun bir toplumsal gereksinme olayı olarak hukuksal kalıpları zorlayıp gelişmesinden ve gelişme eylemlerine girişmesinden haberi bulunmayan insanlar söyler ancak bunlardır ki solun Üniversite ve basın içindeki yerini yanlış değerlendiriyor. Türkiye'deki solun sesini de gürültü saymak gafletine düşüyor.

Türkiyedeki sol; Üniversitelerdeki, basınındaki, atelyesindeki tarlasındaki sesi ile tarihin objektif koşullarının ürünüdür. Onu hem bir dikta, hem de bir gürültü olarak yorumlamak ciddi devlet adamlığına yakışmaz.

c) Demirel Türkiyedeki solu gayet iyi organize edilmiş sayıyor.

Cevap Türkiyedeki sol, gayet iyi organize olsa, meydan her halde burjuva partilerine kalmazdı. Türkiyede sol, siyasal iktidar

savaşının direkt taşıyıcısı olan bir siyasal örgüt olarak iyi organize edilememiştir. Buna önce kanunsal ortam el vermemektedir. Kanunlarımıza göre en bilimsel sol yayınlar ile sola açık örgütler bir sınıfın öteki sınıfı cebir yoluyla imhası niteliğinde görünüp cezalandırılıyor. Böyle bir ortamda örgütlenmek pek zordur ayrıca sol örgütlenmenin tamamı olacak olan emekçi kitleleri geleneksel sınıfların geleneksel değerleri ve kurumları ile koşullanmış kalmakta hala sürüp gidiyorlar.

Bu nedenlerle 5.000.000 küsur seçmen, bir iç güdüsü ile oy vermedi fakat emekçi olduğu halde, sola da oy vermedi çünkü henüz gereksel partilerin yerine bir çalışanlar alternatifini yaratacak bilinçli örgütlenme evresine gelememiştir. Çünkü henüz Türkiye'deki bütün Sosyo-Politik koşulları, solun iyi organize olmasına karşı çıkmaya yöneltilmektedir.

d) Demirel ve benzerlerine göre azınlık olarak bol, bol gü-rültü çıkaran bu sol ile, demokratik yollarla uğraşılmalı imiş Onu mahkûm etmeyecek fakat kontrol altında tutacak bir yöntem izlenmeli imiş.

Anadoluda öğretmen seminerlerini kaymakamın gözü önünde ve bilgisi içinde kaba kuvvetle tatil etmek; ilerici güçlerin kongrelerinin Valinin gözü önünde ve gene bilgisi içinde basılmasına göz yummak, Doğuda, içine kapanık bir sosyal ortamda, insanları çırılçıplak soyarak işkenceye yatırmak, öğrenci eylemlerinin «faili meçhul» cinayetler serisi ile akemete uğramasına lâkâydi göstermek,

Yayın dünyası, kendiliğinden şartlandırılmış amerikanca siyasal edebiyatın ötesine geçince türlü mahkeme dosyaları açtırmak.

Öğrencide bazan hocalarını da aşarak bir yeni kültür ve onunla tutarlı bir eylem gözükünce Milli Güven kurulu ağzı ile tehditlere geçme;

Ve sonunda kalabalık bir emekçi kütlesi eylem bile olmayan bir gösteriye geçince, olağan üstü düzeyde tedbirlere baş vurmak gibi ciddi bir devlet yönetimi ile ilgisi olmayan baskıcı nitelikteki eylemleri hep, demokratik yol ve tedbiri olarak götürmek, bir demokraside olası değildi. İnsan bunu mahcup olmadan time dergisi yazarına söyleyemez.

e) Demirel'e göre Türkiye'de her özgürlükten bol, bol vardır ama bazı özgürlükler suistimal edilmektedir, o zaman düzenli de-

mokrası isteyen çoğunluğa uyararak, kamu düzeni zincirlerini yerine getirmektedir.

Cevap :Demirel özgürlük bol, bol, özgürlük diye kendisine çok karşı olan bazı makalelerin Türk basınında çıkmasını göstermektedir de..

Böyle özgürlükler artık modern toplumda «âdiyattan» olmuştur.

Modern toplumda özgürlük ekonomi-Siyasal bağılılığı bu açılardan başkasına tâbiliği kaldıran bir düzen içinde bu alanlardaki «karara katılma» olanaklarının ;insan için, aile için, meslek için sağlanmasıdır.

İşte Türkiyede bu yoktur.

Bu olmadığı için de Demirel, «Demokrasi... çoğunluğu aksettirmedir» gibi etsik, eskimiş bir formülü demokrasi olarak gösterebiliyor.

Böyle eksik eskimiş formüllerden tüm politikacıları vaz geçirecek gerçek demokrasi özgürlüklerinin kullanılması ortamını yaratacak sosyal güçler henüz sahneye tüm olarak çıkmamıştır.

Bu yüzden büyük yanılgılara düşmekte devam ediyoruz.